

Основи на ултразвуковото изследване

Информационни листовки за пациента – какво е добре да знам, какво да попитам.

Тази листовка има за цел да Ви помогне да разберете основите на ултразвука, различните видове техники на сканиране, тяхното клинично приложение и какво да очаквате в хода на ултразвуковото изследване.

Какво е ултразвук?

Ултразвукът е лесен, неинвазивен метод за образна диагностика на вътрешността на тялото. Той работи чрез излъчване на механични звукови вълни (подобно на сонар или радар).

Какъв е механизмът на работа?

Специална ултразвукова сонда (трансдюсер) свързана с ехографския апарат се поставя върху изследваната област. Сондата излъчва механични звукови вълни, които преминават през тялото Ви и се отразяват от всяка структура, с която влизат в контакт. Връщащите се обратно звукови вълни (или ехо) се отчитат от апарата и се преобразуват в картина на екрана. Вълните много точно определят размерите на изследвания обект, неговото отстояние от сондата, както и неговата плътност (течен или солиден характер). Изображенията се генерират в реално време, което позволява на лекарите да анализират движението на плода, както и характеристиката на изследвания кръвоток.

Какво представлява ултразвуковата сонда?

Това е тази част от ехографския апарат, която влиза в пряк контакт с тялото. Нарича се още трансдюсер. Съществуват различни видове ултразвукови сонди. Използва се най-подходящата за целите на изследването. Някои са предназначени за прилагане върху повърхността на тялото. Други са предназначени за поставяне във влагалището, за да се види по-отблизо и по-прецизно съдържанието на малкия таза или долната част на корема.

Кой ще извърши сканирането?

Прегледът може да се извърши от лекар, а в някои страни и от специално обучена акушерка. В повечето случаи ще присъства само един човек, който ще извърши прегледа. В някои клиники има политика за присъствие на допълнителен персонал от женски пол като придружител. В университетските болници може да присъстват специализанти и студенти, включително да участват в прегледа Ви, под наблюдението на квалифицирано лице.

Безопасно ли е ултразвуковото изследване?

Да. Няма известни рискове от ултразвуковото изследване. Звуковите вълни могат да генерират топлина, тъй като причиняват малки вибрации в тялото. Тази топлина е минимална и изчезва бързо. Теоретично може да се натрупа при дълъг период на

Основи на ултразвуковото изследване

Информационни листовки за пациента – какво е добре да знам, какво да попитам.

сканиране. Поради тази причина изследването трябва да се извършва само от квалифицирани медицински специалисти.

Стандартното ултразвуково изследване включва контакт с ултразвуков гел и латекс. Латексът се намира в ръкавиците, които практикуващият може да носи. Латекс има и в презерватива, който покрива сондата при трансвагинално сканиране. Важно е да съобщите на специалиста, извършващ прегледа, ако сте имали алергична реакция към ултразвуков гел или латексови продукти в миналото. Предлагат се алтернативи при необходимост.

Как се извършва ултразвуковото изследване?

Вероятно първо ще Ви бъдат зададени няколко въпроса, за да потвърдите личните си данни и причината за прегледа. Точните въпроси, които ще ви бъдат зададени, могат да варират, но би трябвало като цяло да потвърдят Вашата самоличност и дали имате алергии.

Ултразвуковото изследване се извършва чрез поставяне на ехографската сонда върху корема (при външно или „трансабдоминално“ сканиране) или във влагалището (при вътрешно или „трансвагинално“ сканиране). В някои случаи се използват и двата подхода. Повечето гинекологични ултразвукови прегледи, както и тези в ранна бременност, включват трансвагинално сканиране, тъй като в подобни случаи то предоставя по-подробна информация. Макар и рядко, при някои специфични гинекологични състояния „вътрешното“ сканиране може да се извърши чрез поставяне на сондата във вътрешността на ректума („трансректално“ сканиране).

Какво включва ултразвуковото изследване?

- Външно сканиране (Трансабдоминално сканиране)

При трансабдоминално сканиране върху корема Ви се нанася малко количество ултразвуков гел. Гелът осигурява контакт между Вас и сондата, като по този начин подобрява качеството на изображенията. Не е необходимо да сваляте дрехите си, но медицинският специалист, извършващо сканирането, ще се нуждае от достъп до корема Ви. Следователно, препоръчително е да носите широки дрехи, които да покриете, за да избегнете попадане на гел върху тях. Понякога се налага сканирането да се направи при пълен пикочен мехур. Това помага за подобряване на получените изображения, чието интерпретиране може да бъде затруднено при празен пикочен мехур. В тези случаи е необходимо да изпиете малко вода (2-3 чаши) преди прегледа. Не пийте толкова много вода, че да се чувствате неудобно – може да не успеете да използвате тоалетната още 20-30 минути. Ако имате нужда да отидете до тоалетната, не се притеснявайте да споделите. Моля, уведомете специалиста, който извършва прегледа, ако се почувствате неудобно в хода на сканирането.

Основи на ултразвуковото изследване

Информационни листовки за пациента – какво е добре да знам, какво да попитам.

- Вътрешно сканиране (трансвагинално сканиране)

Трансвагиналното сканиране е т.нар. вътрешно сканиране. Ще трябва да свалите бельото си и всички дрехи от кръста надолу. Поради това някои жени намират за по-

лесно да носят рокля или пола в деня на прегледа. За разлика от трансабдоминалното сканиране, пикочният Ви мехур трябва да е празен. Вероятно ще бъдете помолена да изпразните мехура, преди да започне прегледа. Трансвагиналното сканиране налага поставянето на специална сонда във влагалището. Тя се покрива със стерилен презерватив. В него, както и върху горната част на сондата се поставя ултразвуков гел за подобряване на контакта. Получените ехографски изображения са подобни на тези при трансабдоминалното сканиране. Сондата е сравнително дълга, но се вкарва само толкова, колкото позволява дължината на влагалището. Трансвагиналното сканиране се провежда в отделна стая. Трябва да уведомите лекаря, ако се почувствате неудобно по време на сканирането.

Неудобно ли е ултразвуковото изследване?

Повечето жени не намират ултразвуковите прегледи за неудобни. Трансабдоминалното сканиране включва известен натиск върху корема и може да причини дискомфорт при пълен пикочен мехур и позив за уриниране. Вътрешното сканиране може да е неприятно за някои жени, които имат проблеми с генерализирана или специфична чувствителност в областта на изследването. Чувствителността и дискомфорта не означават непременно, че има проблем. Ако сканирането Ви е неприятно, може спокойно да кажете на специалиста. Той ще се опита да промени начина на извършване, за да го направи по-комфортно. Ако сканирането е изключително неприятно, можете да поискате изследването да спре за малко или напълно.

Мога ли да наблюдавам по време на прегледа или да видя снимки от него след сканирането?

Повечето клиници използват ехографски апарати с един екран. Екранът е обърнат към специалиста, който извършва сканирането. По тази причина може е трудно пациентът да наблюдава прегледа. Обикновено екранът може да се завърта до известна степен, за да Ви се показват неподвижни или движещи се ехографски изображения. Моля, попитайте лекаря искате ли да Ви се покаже нещо конкретно. Ако желаете снимка за себе си, трябва да попитате по време на сканирането. Това не винаги е възможно и може да доведе до допълнително таксуване в зависимост от местната практика. В някои клиници има отделен екран за пациента, при което Вие ще можете да наблюдавате без проблем какво и как се случва в хода на прегледа.

Ще ми бъдат ли предоставени веднага резултатите от прегледа?

Резултатите от ултразвуковото изследване обикновено се интерпретират веднага след сканирането. В някои случаи има известно забавяне. Това зависи от организацията на

Основи на ултразвуковото изследване

Информационни листовки за пациента – какво е добре да знам, какво да попитам.

услугата за ултразвуково сканиране на местно ниво и може да има известни различия между отделните лекари и клиники.

Последна редакция март 2025 г.